

Val 26 maj 2019
EUROPAPARLAMENTET

VALMYNDIGHETENS MANUALER

Beställning av valsedlar och regler för valsedelayout

val till Europaparlamentet

Valmyndigheten

Läs detta först!

Denna manual avser beställning av namnvalsedlar, dvs. valsedlar med både partinamn och kandidatnamn. Fortsättningsvis i denna manual förkortas namnvalsedlar till ”valsedlar”.

Särskilda regler gäller för de partier som har registrerad partibeteckning. Information till dessa partier finns i röda prickade rutor.

Var beställs valsedlar?

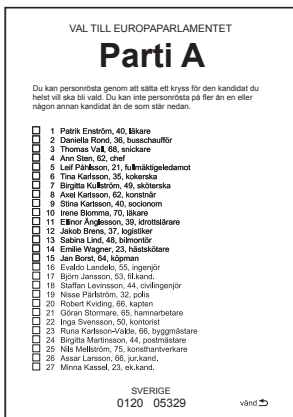
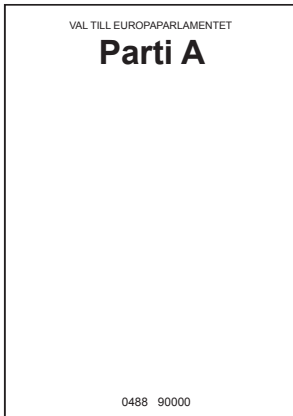
Valsedlar beställs manuellt med blanketter hos Valmyndigheten. Kontakta Valmyndigheten för frågor angående beställning av valsedlar.

Blanketter

Samtliga blanketter som omnämns i manualen finns på www.val.se under menyfliken ”För partier”.

Innehåll

Läs detta först!	2
Var beställs valsedlar? Blanketter	
1 Om valsedlar	4
2 Beställa valsedlar - vem, när och var?	5
2.1 Partiets namn (beteckning) på valsedeln	
2.2 Vem får beställa valsedlar?	
2.3 När ska valsedlar beställas?	
3 Vad kostar det?	6
3.1 Gratis valsedlar för vissa partier - den s.k. fria kvoten	
3.2 Kostnad	
3.3 Återbetalning	
4 Kandidater	7
4.1 Valbarhet	
4.2 För partier med registrerad partibeteckning - anmäla kandidater	
4.3 När ska anmälan göras?	
4.4 Vem får anmäla kandidater?	
4.5 Kandidaterna måste lämna en kandidatförklaring	
4.6 Kandidater ska samtycka för att kunna bli invalda	
5 Valsedelsbeställning, korrektur och leverans	9
5.1 Gör i ordning beställningen och skicka	
5.2 Granska och godkänn korrekturet	
5.3 Leverans	
5.4 Returer	
5.5 Ej uthämtad beställning - om beställningen avser pallet	
5.6 Reklamationer	
6 Vad händer hos Valmyndigheten?	11
6.1 Valmyndigheten kontrollerar före tryck	
6.2 När skickas valsedeln till tryckeriet?	
6.3 Makulering	
7 Författningar som reglerar valsedelslayout	12
7.1 Vallagen och valförordningen reglerar layout och innehåll	
8 Valdatasystemet skapar valsedeln	14
8.1 Partiets namn på valsedeln	
8.2 Förklarande text om personröstning och anmälda kandidater	
8.3 Kandidater, nummer och kryssrutor	
8.4 Övriga uppgifter	

1 Om valsedlar

Det finns blanka valsedlar, partivalsedlar och namnvalsedlar.

Blanka valsedlar

Blanka valsedlar trycks upp av Valmyndigheten. Kommunen beställer dessa i valdatasystemet och ser till att de distribueras till röstmottagarna i alla vallokaler, röstningslokaler och till ambulerande röstmottagare. De ska finnas utlagda under hela tiden röstmottagning pågår.

Partivalsedlar

Partivalsedlar är de valsedlar som enbart har partiets partibeteckning och i övrigt ser blank ut.

Namnvalsedlar

Namnvalsedlar är valsedlar som har både partiets namn och namn på kandidater.

Utläggning av valsedlar

På alla ställen där väljarna kan rösta lägger röstmottagarna ut namnvalsedlar för de partier som vid något av de två senaste valen till Europaparlamentet fick mer än 1 procent av rösterna. Men endast om partierna begär utläggning, och om de endast har en lista. Har de flera listor läggs partivalsedlar ut.

Övriga partier ansvarar själva för att lägga ut valsedlar med namn på sina kandidater. Dessa kan läggas i vallokalerna, röstningslokalerna och på ambassader och konsulat med röstmottagning.

Sista dag för att begära utläggning av valsedlar är den 15 december 2018.

2 Beställa valsedlar - vem, när och var?

2.1 Partiets namn (beteckning) på valsedeln

Om partiet har en registrerad partibeteckning, så är det den som trycks på valsedeln. Partibeteckningen som trycks på valsedeln hämtas från valdatasystemet.

För de partier som inte har någon registrerad partibeteckning så kommer typsnittet att vara Helvetica Sans Serif, i svart tryck. Inga symboler eller andra figurativa moment kommer att tryckas på dessa valsedlar. För ändring eller nyregistrering av partibeteckning läs mer på www.val.se/for-partier.html.

2.2 Vem får beställa valsedlar?

Alla partier som anmält deltagande i val får beställa valsedlar. Partiet behöver inte ha registrerat sin partibeteckning hos Valmyndigheten för att få beställa valsedlar. För partier som inte har registrerad partibeteckning ställs inga krav på vem som får beställa valsedlar för partiet.

Beställning av valsedlar för partier med registrerad partibeteckning kan bara göras av en behörig beställare. Det är endast den behörige beställaren som kan godkänna valsedelskorrektur. Använd blankett **Anmäla behörig beställare, 204 utg4**.

Sista dag att anmäla behörig beställare är den 28 februari 2019. Partierna ska tillsammans med anmälan lämna in ett styrelseprotokoll som visar vem/vilka som är behörig/a att beställa valsedlar för partiet.

UNDANTAG: För partier som är representerade i Europaparlamentet (utan att ha registrerad partibeteckning) och som därmed har rätt till gratis valsedlar gäller samma krav på behörig beställare som för partier med registrerad partibeteckning.

2.3 När ska valsedlar beställas?

Om beställningen görs **senast den 28 februari 2019** garanteras leverans av valsedlarna senast 45 dagar före valdagen. För att leveransgarantin ska gälla måste beställningen vara komplett (se avsnitt 5). För beställningar som inkommer till Valmyndigheten efter den 28 februari gäller inte leveransgarantin och partiets valsedlar levereras till partiet efter tryckeriets tryckordning. Det är kort om tid att trycka valsedlarna inför EP-valet varför vi ber partierna att beställa valsedlarna så tidigt som möjligt. Valmyndigheten ser helst att samtliga beställningar görs senast 28 februari.

3 Vad kostar det?

3.1 Gratis valsedlar för vissa partier - den s.k. fria kvoten

Ett parti som fick minst en procent av rösterna i något av de två senaste Europaparlamentsvalen får gratis valsedlar tryckta motsvarande tre gånger antalet röstberättigade i valområdet (den s.k. fria kvoten). Tryckfärgen styrs av färgen på partiets registrerade partibeteckning och går inte att ändra i ett senare skede. I den fria kvoten ingår både den rörliga och den fasta kostnaden. Detsamma gäller om partiet gör tilläggsbeställningar som ryms inom den fria kvoten.

3.2 Kostnad

Partier som inte har rätt till fria valsedlar måste betala i förskott för de valsedlar som beställs. Detta gäller också för partier med rätt till fria valsedlar som vill beställa fler valsedlar än den fria kvoten. Betalningen ska ske till Valmyndigheten.

Priset för valsedlar

Avgiften för valsedlar är uppdelad i en fast del och en rörlig del. Den fasta delen omfattar igångsättningskostnaden vid tryckeriet för varje unik typ av valsedel. Den rörliga delen omfattar papper, tryckning, emballage och frakt och fastställs per 1000 valsedlar.

Betala in valsedelskostnaden till Valmyndighetens konto:
bankgiro 5052-5062

Den fasta delen är 750 kr per lista för valsedlar med svart tryck. För färgtryck är den fasta avgiften 1400 kr per lista.

Den rörliga del är 43 kr per 1000 valsedlar för både svart tryck så väl som för färgtryck.

Valsedlar trycks endast i 16 000-tal. Partier som har rätt till fria valsedlar men önskar beställa fler än den fria kvoten betalar endast den rörliga avgiften. Startavgiften täcks då av fria kvoten.

Valsedelsbeställningen skickas till tryckeriet endast efter att betalningen har inkommit till Valmyndigheten.

Ett parti som sänder in pengar till Valmyndigheten bör i betalningen ange partiets namn och antal valsedlar. För att underlätta hanteringen kan partiet även meddela Valmyndigheten att betalning har skett och med uppgifter om inbetalt belopp, partiets namn samt beställd volym.

3.3 Återbetalning

Parti som genom valet får mandat i Europaparlamentet, eller får en procent av rösterna i Europaparlamentsvalet, får tillbaka sitt utlägg för valsedlar enligt reglerna för fria valsedlar, se kapitel 3.1 ovan. Återbetalning görs av Valmyndigheten när valet vunnit laga kraft. Utbetalningen görs till partiets konto.

4 Kandidater

Då partiet beställer valsedlar ska de lämna in en lista (blankett Manuskript 211 utg5) på de kandidater som kandiderar för partiet. Det ska framgå vilken ordning kandidaterna ska stå på på valsedeln, deras personnummer, namn och eventuellt en övrig id-uppgift.

4.1 Valbarhet

Den som har rösträtt och har lämnat sitt samtycke till att kandidera är valbar. Läs om kriterierna för rösträtt på www.val.se och Vallagen 1 kap. 4 §–5 §.

4.2 För partier med registrerad partibeteckning - anmäla kandidater

Partier med registrerad partibeteckning kan skydda sig från att väljare nominerar egna kandidater genom att anmäla samtliga kandidaterna som ska finnas med på valsedeln. Om partiet inte anmäler kandidaterna gäller den fria nomineringsrätten, dvs. väljarna kan nominera egna kandidater genom att själva skriva till namn på valsedlarna. De tillskrivna personerna kan bara bli invalda om de har samtyckt till kandidaturen (se kap. 4.3).

4.3 När ska anmälan göras?

Partiet ska anmäla kandidater **senast den 28 februari** i samband med valsedelsbeställningen.

4.4 Vem får anmäla kandidater?

Anmälan av kandidater kan bara göras av en behörig person, det vill säga en behörig beställare. Den som är utsedd som behörig beställare har då rätt att:

- begära utläggning av valsedlar,
- anmäla kandidater för partiet,
- beställa valsedlar samt granska, och
- godkänna korrektur.

Partierna ska tillsammans med blanketten **Anmäla behörig beställare 204 utg4**, lämna in ett styrelseprotokoll till Valmyndigheten. Styrelseprotokollet ska visa vem eller vilka som partiet har utsett som behörig beställare. Blanketten ska undertecknas både av den som är utsedd till behörig beställare och av den partiföreträdare som har rätt att utse behörig beställare för partiet. Genom undertecknandet samtycker personerna till Valmyndighetens personuppgiftshantering.

Anmälan om behörig beställare ska ha inkommit till Valmyndigheten **senast den 28 februari 2019**.

Blanketten skickas till:
Valmyndigheten
Box 12191/02 25 Stockholm

Anmäla behörig beställare

_____
Namn

Fylls av behörig valsedelsbeställare

Personnummer	Förnamn	Efternamn
Adress	Postkod/Ort	
Mobilnummer/Telefonnummer	E-postadress	

Jag samtycker till att mina personuppgifter kommer att användas enligt ovan.

_____
Namnteckning valsedelsbeställare Datum och ort

_____
Nummertryckande valsedelsbeställare

Behandling av personuppgifter enligt EU:s dataskyddsförordning (GDPR)
Valmyndigheten är personuppgiftsansvarig för de personuppgifter du lämnar i samband med anmälan om behörig beställare. Uppgifterna kommer endast att användas för identifiering av anmäld behörig beställare och för kontakt med denna person. Callring av uppgifterna kommer att ske då dessa inte längre behövs för ändamålet. Uppgifterna kommer inte att överföras till tredje land.

Läs mer om personuppgifter, dataskyddsombud och rätten att lämna klagomål till Datatillsynskontoret på www.val.se

Fylls av partiföreträdare

Undertecknad partiföreträdare har rätt att utse behörig beställare. (Bifoga styrelsebeslut).

_____
Namnteckning partiföreträdare Datum och ort

_____
Nummertryckande partiföreträdare

Valmyndigheten 2019 utg 4

4.5 Kandidaterna måste lämna en kandidatförklaring

Tillsammans med valsedelsbeställningen ska partiet bifoga en egenhändigt underskriven förklaring från varje kandidat där hen godkänner att vara en anmäld kandidat för partiet. Den förtryckta blanketten måste skrivas under av kandidaten själv. Kandidaten kan även ange uppgifter om övrig id-uppgift till partiet.

Använd blankett **Förklaring E 220 utg5** för kandidatförklaring.

Kandidatförklaringen i original ska lämnas till Valmyndigheten så snart kandidaterna skrivit under dem, även om inte valsedelsbeställningen sänts in. Behandlingen av valsedelsbeställningen går snabbare om Valmyndigheten kan registrera uppgifterna från förklaringsblanketterna i förväg. Kandidatförklaringen gäller som ett samtycke till kandidaturen och kandidater på en anmäld lista behöver därför inte lämna in samtyckesblanketten, som omnämns i avsnitt 4.6.

Blanketten skickas till:
Valmyndigheten
Box 12191
102 25 Stockholm

FÖRKLARING
Val till
Europaparlamentet
2019

E

Uppgifter till Valmyndigheten
(Kontrollera eventuell förtryckt uppgift!)

Härmed förklarar jag att följande parti för anmäla mig som kandidat

Parti

.....

(Namnteckning)

Namnteckning Personnummer

Uppgift till partiet
Övrig identifieringsuppgift som ska tryckas på valsedeln får vara ålder, yrke eller titel, adress samt partitillhörighet eller liknande uppgift. Partiet ansvarar för att lämna in beställning för valsedelarna till Valmyndigheten. På beställningen ska kandidatens personnummer, namn och eventuell identifieringsuppgift anges.

Övrig identifieringsuppgift

Information till dig som ställer upp som kandidat
Observera att denna blankett och allt som står på den blir allmän handling när den lämnas in till Valmyndigheten i samband med partiets anmälan.
Personuppgifter som du lämnar ovan används för att registrera din förklaring, till att parti för anmäla dig som kandidat, i valadministrationens datasystem.
Läs mer om personuppgifter, dataskyddsombud och rätten att lämna klagomål till Datatillsynen på www.val.se

Valmyndigheten 2019/05

4.6 Kandidater ska samtycka för att kunna bli invalda

Om ett parti inte anmäler sina kandidater (och har en så kallad öppen lista) innebär det att väljare kan skriva till ett namn på valsedeln och nominera andra kandidater. För att en tillskriven kandidat ska kunna bli invald måste kandidaten lämna sitt samtycke i förväg. För att kunna bli vald gäller i huvudsak samma krav som för rösträtt.

För att samtycka till en kandidatur behöver kandidaten lämna in ett skriftligt samtycke. Använd blankett **Samtycke 288 utg2**.
Senast den 24 maj 2019 ska blanketten ha inkommit till Valmyndigheten.

Blanketten skickas till:
Valmyndigheten
Box 12191
102 25 Stockholm

SAMTYCKE
Val till Europaparlamentet 2019

Jag samtycker till kandidatur för parti

Partiteckning

Förnamn

Efternamn

Personnummer

.....

(Namnteckning)

Namnteckning

Information
Blanketten ska ha inkommit till Valmyndigheten i ditt län **senast den 24 maj 2019**. Adressuppgifter finns på www.lansstyrelsen.se
Observera att denna blankett och allt som står på den blir allmän handling när den lämnas in till Valmyndigheten.
Mer information om samtycke finns på www.val.se
Personuppgifter som du lämnar ovan används för att registrera samtycket till kandidatur i valadministrationens datasystem.
Läs mer om personuppgifter, dataskyddsombud och rätten att lämna klagomål till Datatillsynen på www.val.se

Valmyndigheten 2019/05

5 Valsedelsbeställning, korrektur och leverans

Beställningar av valsedlar till Europaparlamentsvalet sker till Valmyndigheten.

5.1 Gör i ordning beställningen och skicka

Beställning av valsedlar görs med blanketterna Beställning av valsedlar, 209 utg4, samt blankett **Manuskript 211-5** eller excel-filen Manuskript. Partiet ska bifoga ett manuskript med kandidater till beställningen.

Skicka in beställningsblankett och manuskript (eller excel-fil) till e-post: registrator@val.se. Alternativt kan blanketten ”Manuskript” skickas in med vanlig post till Valmyndigheten.

Om partiet har registrerad partibeteckning eller har rätt till gratis valsedlar måste det vara en behörig beställare som skriver under blanketterna. Läs mer om behörig beställare under avsnitt 2.2 och 4.4.

Om partiet inte har registrerat sin partibeteckning och har anmält deltagande i val ska samtliga kandidater lämna in ett samtycke till kandidaturen. Läs mer om samtycke under avsnitt 4.6.

5.2 Granska och godkänn korrekturet

Valmyndigheten skapar ett valsedelsunderlag utifrån partiets beställning och uppgifter i manuskriptet. Valsedelskorrekturet sänds till beställaren tillsammans med blanketten ”Valsedelskorrektur”. Beställaren ska skyndsamt granska korrekturet och skriva under att valsedeln är godkänd för tryckning, alternativt att vissa ändringar ska göras. Korrekturet ska så snabbt som möjligt signeras och skickas tillbaka till Valmyndigheten.

När korrekturet är godkänt skickas beställningen till tryckeriet. Utan godkänt korrektur skickas ingen beställning till tryckeriet. Om partiet ska betala för valsedlarna ska betalningen ha inkommit till Valmyndigheten innan beställningen kan skickas till tryckeriet.

Om partiet har registrerad partibeteckning eller har rätt till gratis valsedlar måste en behörig beställare godkänna korrekturet.

Valsedeln publiceras också automatiskt på Valmyndighetens webbplats. Texten UTKAST skrivs tvärs över valsedeln.

5.3 Leverans

För att beställningen ska kunna levereras måste leveransadressen vara en gatuadress. Det går inte att leverera till en boxadress. Uppgifter om gatuadress, postnummer och ort är obligatoriska och måste vara korrekta för att beställningen ska kunna genomföras.

Leveransen kommer att aviseras via e-post och SMS.

Beställaren kommer att få ett kollinumner, med vilken partiet kan eftersöka sin beställning.

Valsedlarna levereras primärt till en adress. Partiet får själva ordna med vidare distribution. Partier som har önskemål om separata sändlistor för leverans av valsedlar pga. geografiska avstånd, kan fylla i en särskild sändlista i excel-format. Sändlistan kan fås från Valmyndigheten.

Valsedlarna levereras i bunt om 1000 st i kartonger som rymmer 16 000 valsedlar. En kartong väger cirka 20 kilo. På en EUR-pall rymmer 30 kartonger och totalt 480 000 valsedlar.

5.4 Returer

Om leveransen går i retur till tryckeriet får partiet stå för kostnaden för en ny leverans.

5.5 Ej uthämtad beställning - om beställningen avser pallet

Om partiets beställning är över 96.000 st. valsedlar levereras dessa på pall. Om beställningen inte hämtas ut när den har aviserats mottagaren, kommer PostNord att göra ytterligare ett försök med leveransavisering. Försändelsen lagerhålls hos PostNord i 5 dagar. Efter 5 dagar påförs en avgift för lagerhållning om 125 kr per pall och dag.

5.6 Reklamationer

Reklamationer ska alltid göras till Valmyndigheten. Använd blankett **Reklamation, valmaterial och valsedlar, 350 utgl.**

BESTÄLLNING AV VALSEDLAR

Datum
.....

Beställare

Parti	
Beföring beställare (underskrift)	Beföring beställare (namntryck/gulds)
E-postadress för korrektur	Mobilnr

Mottagare

Namn	
Leveransadress	
Platser	Postnr
E-postadress för leveransavisering	Mobilnr för leveransavisering

Sammanställning av bifogade manuskript

Löplista*	Anmälda kandidater**
0	☐
0	☐
0	☐
0	☐
0	☐

* Endast beställning om jämt antal 16 000 valsedlar kan beställas.
** Celler markerat för partier med registrerad partibekräftning. Ett kryss i rutan innebär att partiet anmält kandidaterna på denna lista enligt manuskript.

Valmyndigheten 2019:4

Följande uppgifter ska anges på beställningsblanketten

- partiets namn,
- beställare (namn, underskrift och kontaktuppgifter)
- adress för korrektur,
- upplaga för varje valsedel (jämnt antal 16 000 st),
- om kandidaterna ska vara anmälda,
- mottagarens e-postadress,
- leveransadress, samt
- mobilnr för leveransavisering

Sid 1 (3)

MANUSKRIFT
Bifogas till blanketten
Beställning av valsedlar

Leveransadress
Postadress
Datum

Parti

Väljup	Valkrets
Beföring beställare (underskrift)	Beföring beställare (namntryck/gulds)

Nr	Personnummer*	Forname	Efternamn	Ex. övriga identifieringsuppgifter**
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				

* Personnummern kommer inte att tryckas på valsedeln.
** Enligt Valmyndigheten (2015:200:5*) för det utöver varje kandidats namn följande uppgifter om kandidaten: ålder, yttre eller inre adress samt partitillhörighet eller liknande uppgift.

Valmyndigheten 2019:5

Följande uppgifter ska anges i manuskriptet

- partiets namn,
- leveransadress för valsedeln och mobilnummer för leveransavisering,
- beställare (namn och underskrift), samt
- kandidatuppgifter.

6 Vad händer hos Valmyndigheten?

6.1 Valmyndigheten kontrollerar före tryck

Vissa kontroller görs innan beställningen skickas till tryck. Till exempel:

- Att kandidaten är valbar, vilket kontrolleras genom att kandidaternas personnummer jämförs med uppgifter i folkbokföringen. Om en kandidat inte är valbar i det aktuella valet tar Valmyndigheten kontakt med partiet.
- Att eventuell betalning för valsedlarna har kommit in.
- Att alla förklaringar kommit in om partiet har registrerad partibeteckning och valt att anmäla kandidaterna.

6.2 När skickas valsedeln till tryckeriet?

När Valmyndigheten fått bekräftelse på godkänt valsedelskorrektur skickas valsedelsbeställningen till tryckeriet. När beställningen har skickats till tryckeriet tas texten UTKAST bort från valsedeln.

6.3 Makulering

Om partiet efter att ha skickat beställningen av en valsedel inte längre önskar att denna valsedel ska tryckas ska partiet omgående höra av sig till Valmyndigheten och begära att valsedeln makuleras. På så sätt förhindras att valsedeln skickas till tryckeri och den tas också bort från Valmyndighetens webbplats.

Om valsedeln redan tryckts och levererats till partiet får partiet stå för de merkostnader som ändringarna medför, dvs. nytryck av valsedeln (gäller givetvis inte om partiet ännu inte utnyttjat sin möjlighet att få gratis valsedlar fullt ut, se kap. 3), samt se till att valsedlarna inte distribueras till väljarna.

Om valsedeln tryckts och lämnat tryckeriet kommer valsedeln dessutom att ligga kvar på Valmyndighetens webbplats. Partiet har ansvaret att ta emot valsedlarna och makulera dem.

7 Författningar som reglerar valsedelayout

Namnvalsedlars utformning och layout fastställs i vallagen (SFS 2005:837) och i valförordningen (SFS 2005:874). Alla valsedlar som ska användas vid val till Europaparlamentet beställs och tillhandahålls av Valmyndigheten.

7.1 Vallagen och valförordningen reglerar layout och innehåll

Nedan finns utdrag ur namngivna författningstexter i de blå rutorna.

Vallagen

6 kap. 4 § Valsedlar skall ha storleken A 6 (105×148 millimeter). De skall vara av papper som har samma kvalitet för samtliga valsedlar. Alla valsedlar som avser ett visst val skall ha samma färg.

Valförordningen

5 § Valsedlar ska vara

1. för ordinarie val till riksdagen: gula,
2. för extra val till riksdagen: vita,
3. för val till landstingsfullmäktige: blå,
4. för val till kommunfullmäktige: vita,
5. för val till Europaparlamentet: vita.

Valsedlar ska vara utformade på det sätt som framgår av bilagan till denna förordning. På en valsedel med partibeteckning får en partibeteckning tryckas i annan färg än svart, om partiet begär det.

På en valsedel med parti- och valbeteckning samt uppgifter om kandidater ska det finnas en upplysning om att väljaren kan personrösta genom att markera namnet på den kandidat väljaren helst vill ska bli vald samt om att väljaren inte kan rösta på fler än en eller på någon annan än dem som anges på valsedeln.

Om ett parti inte har anmält samtliga sina kandidater enligt 2 kap. 9 § vallagen (2005:837), ska det på valsedeln finnas en upplysning om att väljaren också kan personrösta genom att skriva till namnet på den kandidat väljaren helst vill ska bli vald samt en upplysning om vad som i övrigt följer av 7 kap. 2 § tredje stycket vallagen. Det ska på valsedeln också finnas en upplysning om att väljaren kan personrösta endast på en kandidat som har samtyckt till att kandidera. Förordning (2017:1073).

Bilaga till Valförordningen

Utformning av valsedlar

En valsedel ska utformas enligt vad som framgår nedan och får, på därför avsedda utrymmen, förses endast med sådana uppgifter som anges där.

1. Valsedlar som avses i 6 kap. 1 § 2 vallagen (2005:837).

Framsida

Baksida

På valsedlarna får det utöver varje kandidats namn finnas följande uppgifter om kandidaten:

1. ålder,
2. yrke eller titel,
3. adress,
4. partitillhörighet eller liknande uppgift.

Uppgifterna får omfatta högst två rader per kandidat.

För de angivna fälten på en valsedel ska följande marginaler användas:

1. valsedelns framsida:

- a) vänster samt höger sidmarginal till 1, 2, 3 och 4 samt 6 och 7: 10 millimeter,
- b) valsedelns överkant till 1: 4 millimeter,
- c) avstånd mellan 1 och 2: 2,45 millimeter,
- d) avstånd mellan 2 och 3: 2,45 millimeter,
- e) avstånd mellan 3 och 4: 2,45 millimeter,
- f) avstånd mellan 4 och 6: 3,6 millimeter,

2. valsedelns baksida:

- a) vänster samt höger sidmarginal till 8 och 9: 10 millimeter,
- b) valsedelns överkant till 8: 11 millimeter,
- c) avstånd mellan 8 och 9: 7,6 millimeter.

8 Valdatasystemet skapar valsedeln

Valmyndighetens valdatasystem är programmerat för att skapa valsedlar efter partiets beställning och utifrån fastställda regler i vallagen och valförordningen.

8.1 Partiets namn på valsedeln

Partibeteckningen skrivs ut centrerad på valsedeln.

För de partier som inte har en partibeteckning med figurativt innehåll skrivs partibeteckningen automatiskt i typsnitt Helvetica. Punktstorleken beror på hur långt partiets namn är. Om partibeteckningen inte får plats på en rad skrivs partibeteckningen ut på två rader.

Font: Helvetica

Storlek: Max 32 punkter, min 12 punkter

8.2 Förklarande text om personröstning och anmälda kandidater

Under partibeteckningen finns en förklarande text som beskriver hur väljaren kan göra för att personrösta. Texten är olika beroende på om partiet har anmält sina kandidater eller inte.

Font: Helvetica

Storlek: 9 punkter

- För partier med registrerad partibeteckning som har valt att anmäla sina kandidater står följande: ”Du kan personrösta genom att sätta ett kryss för den kandidat du helst vill ska bli vald. Du kan inte personrösta på fler än en eller någon annan kandidat än dem som står nedan.”
- För partier som inte har anmälda kandidater står följande: ”Du kan personrösta genom att sätta ett kryss för den kandidat du helst vill ska bli vald eller genom att skriva till ett namn på valsedeln. Du kan endast personrösta på en kandidat som samtyckt till att kandidera. Om du skriver till flera namn får den överst tillskrivna kandidaten din personröst.”

8.3 Kandidater, nummer och kryssrutor

Givet omständigheterna som fastställs i valförordningen (se till vänster) får maximalt 72 kandidater plats på framsidan och baksidan av valsedeln, under förutsättning att varje kandidat endast upptar en (1) rad. Om en kandidatuppgift överstiger det antal tecken som får plats på en rad så bryts raden automatiskt. Hur många tecken som får plats på raden beror på aktuell fontstorlek (se nästa sida). Radbrytning görs vid blanktecken och inte mitt i ett ord/namn.

På valsedlar som innehåller kandidatnamn på både fram- och baksida trycks ordet VÄND och en pil längst ner på framsidan.

Av hänsyn till att valsedlarna ska vara läsbara för väljarna är 7 punkter minsta storlek på kandidatnamnen som systemet kan skapa. Ordningsnummer skapas automatiskt i valdatasystemet och skrivs ut till vänster om kandidatuppgifterna. Före varje kandidats ordningsnummer placeras en kryssruta.

Font och storlek

Antal kandidat-rader	Uppgift om fontstorlek och på vilken sida kandidaterna kommer
1-21	Uppgifterna skrivs med Helvetica, 10 punkters storlek, på valsedelns framsida.
22-26	Uppgifterna skrivs med Helvetica, 8 punkters storlek, på valsedelns framsida.
27-64	Uppgifterna skrivs med Helvetica, 8 punkters storlek. Max 26 rader på framsidan och 37 på baksidan. Överstiger antalet kandidatrader 26 skapas en baksida. Sidbrytningen anpassas då så att valsedelns baksida innehåller minst 2 kandidatnamn. Detta för att en kandidat inte ska stå ensam på baksidan.
72	Uppgifterna skrivs med Helvetica, 7 punkters storlek. Max 31 rader på framsidan och 41 rader på baksidan.

Det finns en begränsning för 10 punkters storlek, på max 30 tecken i förnamn och max 60 tecken i efternamnet samt max 100 tecken på övriga uppgifter. Läger man till för många tecken så varnar programmet att uppgifterna tar upp fler än två rader. Med 8 punkter så är det cirka 50 tecken. Ordningsnummer och kryssrutan skrivs i samma fontstorlek som kandidatuppgifterna.

8.4 Övriga uppgifter

8.4.1 Valbeteckning

Valbeteckning skrivs med versaler centrerat högst upp på valsedeln: **VAL TILL EUROPAPARLAMENTET.**

Font: Helvetica, fet
Storlek: 10 punkter

8.4.2 Signallinjer

Signallinjer gör att man genom valkuvertets öppning, utöver att titta på valsedelns färg, kan avgöra vilket val valsedeln gäller då det är flera val samtidigt. På valsedlar till Europaparlamentsvalet trycks inga signallinjer.

8.4.3 Valkretsbezeichnung

På varje namnvalsedel ska det framgå vilken valkrets kandidaterna kandiderar i. För Europaparlamentsvalet är valkretsnamnet Sverige.

Font: Helvetica, fet
Storlek: 8 punkter

8.4.4 Listtypsbezeichnung

Listtypsbezeichnung är en unik kod för varje lista som trycks centrerat längst ner på valsedeln. Den består av partikod och listnummer. Partikoden är det unika nummer som varje parti tilldelats. Koden är enbart en administrativ kod och har ingen betydelse för partiet eller partinamnet.

Font: Helvetica
Storlek: 11 punkter